

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/835/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1513224859
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Považan
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1513224859.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd v právnej veci navrhovateľa: Dopravný podnik Bratislava, a.s., IČO: 00 492 736, Olejkárska 1, Bratislava, zast. JUDr. Vladimírom Kánom, advokátom so sídlom Nám. Martina Benku 9-C1, Bratislava, proti odporcovi: M. Y., T. XX.XX.XXXX, H. U. Č.. XX, H., o zaplatenie 50,50 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V zo dňa 14. augusta 2014 č. k. 15C/172/2014-30, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ voči odporcovi domáhal zaplatenia sumy 50,50 Eur a náhrady trov konania, titulom úhrady za cestovanie prostriedkom mestskej hromadnej dopravy bez platného cestovného lístka. V konaní úspešnému odporcovi náhradu trov konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. nepriznal, nakoľko si ju v konaní neuplatnil.

Vykonaným dokazovaním súd prvého stupňa zistil, že odporca dňa 09.06. 2011 cestoval dopravným prostriedkom navrhovateľa, autobusovou linkou č. 68, a na vyzvanie revízora sa nevedel preukázať platným cestovným lístkom. Odporca nezaplatil cenu dopravy úhradou na mieste a ani po zaslaní pokusu o zmier- výzvy na zaplatenie.

Aplikujúc ust. § 100 ods. 1, § 101, § 108 a § 760 Občianskeho zákonníka, § 12 ods. 4, § 14 ods. 2 zák. č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave, ako aj § 2 písm. a), b) a § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene a doplnení zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení účinnom od 01. mája 2014 na zistený skutkový stav veci dospel prvostupňový súd k záveru, že návrhu navrhovateľa nie je možné vyhovieť z dôvodu jeho premlčania. Uviedol, že medzi účastníkmi konania bola použitím dopravného prostriedku MHD odporcom uzatvorená zmluva o preprave podľa § 760 a nasl. O.z. Z tejto zmluvy vznikla odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi určené cestovné, ktorého úhrada sa preukazuje platným cestovným lístkom. Nakoľko odporca sa na výzvu revízora nevedel preukázať platným cestovným lístkom, porušil tým tarifné a prepravné podmienky navrhovateľa účinné v rozhodnom čase. Právny vzťah zo zmluvy o preprave uzatvorenej medzi účastníkmi konania kvalifikoval prvostupňový súd ako vzťah spotrebiteľský, keď navrhovateľ (dopravca) konal pri uzatváraní zmluvy v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a odporca (cestujúci) ako spotrebiteľ pri uzatváraní zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, zamestnania alebo povolania. Pri posúdení zmluvného záväzku účastníkov konania preto použil aj ustanovenia zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, konkrétne ust. § 5b účinné od 01. mája 2014, ktoré má ako lex specialis prednosť pred ust. § 100 ods. 1 O.z. (lex generalis), a ktoré vyhodnotil ako ustanovenie procesnoprávnej povahy. V zmysle tohto ustanovenia prvostupňový súd ex offio skúmal premlčanie nároku uplatneného zo spotrebiteľskej zmluvy. Konštatoval, že pre všetky práva vzniknuté z osobnej a nákladnej prepravy (s výnimkou práva na

náhradu škody) platí premlčacia doba uvedená v ust. § 108 O.z. K uvedeným právam patrí okrem práva navrhovateľa na cestovné aj nárok na úhradu za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom v zmysle zák. č. 168/1996 Z.z. Na základe analógie legis pritom vychádzal z právnej úpravy obsahom a účelom najbližšej danému vzťahu, nakoľko zákon o cestnej doprave neupravuje otázku premlčania nároku na úhradu za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom. Jednoročná premlčacia doba ustanovená v § 108 O.z. v spojení s § 563 O.z. začala podľa súdu plynúť dňa 10. 06. 2011, t. j. deň nasledujúci po tom, ako bol odporca revízorom vyzvaný na zaplatenie, a uplynula dňa 11. 06. 2012. Nakoľko návrh na začatie konania bol na súde podaný až dňa 17.07. 2013, prvostupňový súd pre premlčanie žalovaného práva návrh navrhovateľa zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal pre nesprávne právne posúdenie veci napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že odvolací súd návrhu v celom rozsahu vyhovie, alternatívne rozsudok súdu prvého stupňa zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. S odkazom na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (PL. ÚS 15/98, I. ÚS 59/00, IV. ÚS 77/02, I. ÚS 17/99, PL. ÚS 10/06) prvostupňovému súdu vytkol porušenie jedného zo základných princípov právneho poriadku Slovenskej republiky, a to zákazu retroaktivity, t. j. pôsobenia právnej normy do minulosti a súčasne narušenie princípu právnej istoty garantovaného v právnom štáte, spôsobené posudzovaním premlčania žalovaného nároku bez námietky premlčania vznesenej odporcom podľa § 100 ods. 1 O.z. Uviedol, že zák. č. 102/2014 Z.z., ktorým bolo do zák. o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z. zavedené ust. § 5b, o ktoré sa opieral prvostupňový súd vo svojej právnej argumentácii, neupravil vo svojich prechodných ustanoveniach použitie predmetného ustanovenia v súdnych konaniach začatých pred jeho účinnosťou. Namieste bolo preto podľa navrhovateľa vychádzať z všeobecne platných pravidiel pri zmene právneho predpisu, resp. pri jeho zrušení a nahradení novým právnym predpisom, v zmysle ktorého právne vzťahy, ktoré vznikli za platnosti a účinnosti skoršieho právneho predpisu, sa v čase platnosti a účinnosti neskoršieho právneho predpisu naďalej spravujú právnym predpisom, za účinnosti ktorého vznikli, ak neskorší právny predpis neustanovuje inak. Prvostupňový súd preto nemal vo veci aplikovať ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. a vzhľadom k tomu, že odporca v konaní nevzniesol námietku premlčania, týmto sa zaoberať nemal (§ 100 ods. 1 O.z.). V ďalšom navrhovateľ s odkazom na skutočnosť, že odporca sa nepreukázal platným cestovným lístkom, žiadal návrhu ako dôvodnému v celom rozsahu vyhovieť. Dodal tiež, že povinnosť na úhradu za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom je upravená v ustanoveniach zákona o cestnej doprave, a preto podľa neho nepatrí medzi práva z prepravy v zmysle ust. § 760 O.z.

Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 os. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že bolo navrhovateľom podané dôvodne.

Primárne sa odvolací súd zaoberal charakterom vzťahu medzi účastníkmi konania, pričom zhodne so súdom prvého stupňa dospel k totožnému záveru, že ide o spotrebiteľský vzťah a zmluva o preprave uzatváraná medzi navrhovateľom ako dopravcom a cestujúcim je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 Obč. zák. Ide totiž o zmluvu, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, pričom cestujúci nemá možnosť podstatným spôsobom, resp. žiadnym spôsobom ovplyvniť obsah dopravcom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Podľa Prepravného poriadku MHD v Bratislave je tento prepravný poriadok, Tarifa MHD a cestovné poriadky umiestnené na zástavkách verejným návrhom na uzavretie zmluvy o preprave osôb. Cestujúci sa však môže jedine rozhodnúť, či služby poskytované dopravcom využije a bude akceptovať ním stanovený Prepravný poriadok MHD v Bratislave, Tarify MHD a cestovné poriadky alebo služby dopravcu nevyužije, nemá však možnosť dohodnúť si individuálne podmienky, za akých tieto služby bude využívať, ani žiadnym spôsobom zasahovať do ich obsahu. V zmysle uvedeného je právny vzťah medzi navrhovateľom a odporcom v prejednávanej veci právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy. Navrhovateľ (doprovca) má pritom v tomto vzťahu postavenie dodávateľa v zmysle § 52 ods. 3 Obč. zák. a zároveň predávajúceho v zmysle § 2 písm. b/ zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, keďže pri uzatváraní a plnení zmluvy o preprave koná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti, ktorou okrem iného je aj pravidelná verejná cestná hromadná mestská doprava osôb. Odporca (cestujúci) vystupuje v postavení spotrebiteľa (§ 52 ods. 4 Obč. zák. a § 2 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z. z.).

Napriek tomu, že ide o spotrebiteľský vzťah, podľa názoru odvolacieho súdu však nie je v danej veci možné aplikovať ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. a prihliadnuť na premlčanie nároku navrhovateľa zo spotrebiteľskej zmluvy ex offo, teda bez uplatnenia námietky premlčania zo strany odporcu. Zákon č. 250/2007 Z. z. má slúžiť na ochranu spotrebiteľa ako slabšej strany v právnych vzťahoch s dodávateľmi. Ochrana spotrebiteľa predstavuje súhrn právnych noriem zameraných na vyvažovanie faktickej nerovnosti medzi spotrebiteľom a dodávateľom v záväzkovo-právnom vzťahu, ktorých cieľom je chrániť spotrebiteľa ako slabšiu stranu tohto vzťahu pri uspokojovaní jeho potrieb, realizácii spotrebiteľských práv či uplatňovaní nárokov v konaniach pred príslušnými orgánmi. Odvolací súd má za to, že by bolo v rozpore s duchom zákona č. 250/2007 Z. z., pokiaľ by sa ochrana poskytla takému spotrebiteľovi, akým je v prejednávanej veci odporca, ktorý si sám nesplnil svoje povinnosti vyplývajúce mu zo zmluvy o preprave a neuhradil navrhovateľovi ako dopravcovi cenu cestovného lístka, resp. cestoval v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka. Inými slovami odporca ako spotrebiteľ postupoval protiprávne tým, že cestoval v prostriedku MHD bez platného cestovného lístka a tomuto jeho protiprávnemu konaniu podľa názoru odvolacieho súdu nie je možné poskytnúť ochranu vyplývajúcu z § 5b zákona č. 250/2007 Z. z., a teda prihliadnuť na premlčanie nároku bez uplatnenia námietky premlčania. Z tohto dôvodu je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné v prejednávanej veci odkloniť sa od doslovného znenia zákona a s prihliadnutím na širšie súvislosti konkrétneho prípadu upustiť od aplikácie ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. Takýto postup je pritom v určitých prípadoch možný aj vzhľadom na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 341/07 z 1. júla 2008, v ktorom Ústavný súd SR vyslovil, že súd sa môže, ba dokonca musí od doslovného znenia právneho textu odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 <aspi://module='ASPI'&link='460/1992%20Zb.%2523%25C8l.152'&ucin-k-dni='30.12.9999'> Ústavy SR). V takýchto prípadoch sa musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii.

Súd prvého stupňa by tak v nadväznosti na uvedené v prejednávanej veci mohol prihliadnuť na premlčanie práva navrhovateľa iba na základe námietky premlčania vznesenej odporcom (§ 100 ods. 1 druhá veta Obč. zák.). Keďže však odporca námietku premlčania nevzniesol, neboli dané dôvody, pre ktoré by sa súd prvého stupňa mal zaoberať otázkou premlčania práva navrhovateľa.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a v zmysle § 221 ods. 2 O.s.p. mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Úlohou súdu prvého stupňa bude v ďalšom konaní vec meritórne prejednať a rozhodnúť o dôvodnosti navrhovateľom uplatneného nároku.

O náhrade trov konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.